

Voorstel voor	Opgavegerichte commissie
Vergaderdatum	13 november 2024
Onderwerp	Participatie- en communicatievisie
Agendapunt	4
Portefeuillehouder	E. Hemmers
Contact opsteller	bestuursondersteuning@vechtstromen.nl
Vertrouwelijkheid	Nee

Routing	Besluit
Advies commissie 13 november 2024	
Besluit algemeen bestuur 27 november 2024	

I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:

1. in te stemmen met de participatie- en communicatievisie, waarin de basis voor samenwerking en communicatie met de omgeving van Vechtstromen en voor het vergroten van de betrokkenheid en invloed van de omgeving wordt weergegeven.

II. Kernboodschap

Ons waterschap werkt dagelijks aan schoon, veilig en voldoende water. Zo dragen we bij aan een aantrekkelijke leefomgeving voor mens, plant en dier. Dit willen we ook in de toekomst goed blijven doen. Klimaatverandering en nieuwe wet- en regelgeving vormen hierbij extra uitdagingen.

We doen ons werk voor al onze inwoners. Inwoners, studenten, ondernemers en medewerkers van samenwerkingspartners beschikken over veel kennis en ervaring over ons werkgebied. We willen deze kennis en ervaring zo goed mogelijk betrekken in ons werk en waar mogelijk rekening houden met hun belangen en wensen. Bovendien willen we werken aan het verbeteren van het vertrouwen in de overheid. Daarom hechten we veel waarde aan een sterke verbinding met onze omgeving. Binnen ons waterschap gebruiken we voor deze verbinding de term 'noaberschap'.

In de visie op noaberschap laten we aan onze omgeving zien hoe wij ons willen opstellen naar onze noabers. Met de participatie- en communicatievisie willen we onze noabers een stem te geven in het werk van het waterschap in hun omgeving. Hun gevoelens, belangen en ideeën doen ertoe. Door hier open voor te staan werken we aan het vergroten van betrokkenheid en draagvlak voor ons werk. En leggen we een stevig fundament om samen met onze noabers de drie grote wateropgaven 'klimaat, waterkwaliteit en duurzaamheid' waar te kunnen maken.

III. Waarom wordt dit voorgesteld? Wat wil het AB met het voorstel bereiken?

Met de in april 2024 vastgestelde Startnotitie 'Noaberschap verbindt' heeft het AB akkoord gegeven voor het traject om tot een visie op noaberschap, een participatievisie en herijkte communicatievisie te komen. Met de vaststelling van de visie op noaberschap is een stevig fundament gelegd om te werken aan het vergroten van het vertrouwen, de betrokkenheid en draagvlak voor het werk van het waterschap. En om samen met onze omgeving de drie grote wateropgaven 'klimaat, waterkwaliteit en duurzaamheid' waar te kunnen maken.

De participatie- en communicatievisie is een uitwerking van die visie en legt de basis onder de samenwerking met onze noabers en onze wijze van communiceren.

Indicator voor beleidsmonitoring

Hoe goed we samenwerken en communiceren met onze omgeving, daar beslist de buitenwereld over. Tijdens externe gespreksavonden in juni en juli heeft de omgeving haar behoeften en ideeën hierover kenbaar gemaakt. Deze zijn verwerkt in de visie op noaberschap en ook in de participatie- en communicatievisie. Ook in de participatiestrategie en in de communicatiestrategieën krijgt deze inbreng een plek.

We meten de werking en het effect van onze visies en strategieën door in onze omgeving te toetsen hoe zij het contact en de samenwerking met waterschap Vechtstromen ervaren. De toetsingscriteria uit het omgevingsonderzoek Waterschap Vechtstromen 2022 kunnen daarbij worden toegepast: toegankelijkheid, betrokkenheid, transparantie, betrouwbaarheid, deskundigheid, duurzaamheid, innovatie en klantgerichtheid.

IV. Toelichting op het voorstel/ kader

In het bestuursakkoord 2023-2027 heeft het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen opgenomen dat er een nieuw participatiebeleid ontwikkeld wordt en hierop aansluitend het communicatiebeleid herzien wordt. De voorliggende participatie- en communicatievisie is het eerste onderdeel van dit beleid.

Voor het schrijven van de participatie- en communicatievisie is een aantal bouwstenen gebruikt:

- Het Omgevingsonderzoek Vechtstromen 2022.
- Het Continu Onderzoek Burgerperspectieven II uit 2024 van het Sociaal Cultureel Planbureau.
- De handreiking Aan de slag met Participatie van Berenschot en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 1 juni 2023.
- De opbrengst van de STROOMdag over noaberschap en participatie op 27 maart 2024.
- De opbrengst van externe gespreksavonden over noaberschap en participatie in juni en juli 2024.
- De gesprekken in het AB over de visie op noaberschap op 11 september 2024 (AB-themabijeenkomst) en 9 oktober (PEILDag).

V. Alternatief voorstel

Niet van toepassing.

VI. Argumenten

1.1. Met deze visies wordt uitwerking gegeven aan het Bestuursakkoord 2023-2027

- Met de participatie- en communicatievisie ondersteunen we, in navolging van de visie op noaberschap, aan besturen vanuit de bestuurlijke kernwaarden 'noaberschap, 'realistisch & transparant', 'robuust, volhoudbaar & betrouwbaar'.
- We werken aan het vergroten van de betrokkenheid en invloed van de omgeving bij het werk van het waterschap. Aan het bereiken van alle inwoners van Vechtstromen, met aandacht voor het betrekken van jongeren bij het waterbeheer.
- We werken aan transparanter en responsiever communiceren: duidelijke en begrijpelijke informatie, gericht op de vragen, wensen en verlangens van onze noabers.
- De participatie- en communicatievisie vormt het kader voor de hierna te ontwikkelen participatiestrategie en communicatiestrategieën, waarmee het participatiebeleid en communicatiebeleid voor Vechtstromen wordt afgerond.

1.2. Met deze visie wordt een vervolg gegeven aan het aansluiten op veranderende wet- en regelgeving

- De visie op noaberschap vormde een eerste stap in de aansluiting bij nieuwe en veranderende wet- en regelgeving, zoals de Omgevingswet en de Wet Versterking participatie op decentraal niveau.
- Met de participatie- en communicatievisie wordt hier een verdere uitwerking aan gegeven.

1.3. Met deze visie wordt een positieve impuls gegeven aan hoe we werken in projecten en aan beleidsdoelstellingen

- In de Watervisie 2050 en het Waterbeheerprogramma is beschreven dat ons waterschap samen met partners aan de slag gaat met de drie grote wateropgaven: klimaat, waterkwaliteit en duurzaamheid. De participatievisie en communicatievisie bieden, in navolging van de visie op noaberschap, het kader voor hoe we dit als waterschap willen gaan aanpakken.
- De visie op noaberschap wordt nu al als kader gebruikt bij het relatiemanagement van waterschap Vechtstromen en het opbouwen van duurzame relaties met onze omgeving. Hier gaat de organisatie mee door met behulp van de participatie- en communicatievisie.

VII. Risico's en kanttekeningen

1.1. Een participatievisie kan verwachtingen oproepen bij onze omgeving

- Een mogelijk risico hiervan is dat onze noabers verwachten dat zij te allen tijde kunnen participeren bij het werk van waterschap Vechtstromen. Dit zal niet altijd mogelijk zijn. In de visie is daarom expliciet opgenomen dat we soms keuzes moeten maken die noodzakelijk zijn voor onze omgeving. We vinden het belangrijk om deze keuzes goed uit te leggen en begrip te tonen.

1.2. Er kan een discrepantie ontstaan tussen enerzijds tijdsdruk om onze doelen te halen en anderzijds ruimte te geven aan participatie

- De beperkte tijd die we bijvoorbeeld hebben om onze doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water te behalen enerzijds en anderzijds de ruimte die we nodig hebben om samen met onze omgeving op te trekken bij opgaven en projecten. Het eerste vraagt snel handelen en het tweede vraagt wellicht juist meer tijd. Het is belangrijk om stil te staan bij de verhouding tussen deze twee belangen en om open te communiceren over belangen, rollen, verwachtingen en de regels die bij participatie komen kijken.

1.3. Noaberschap werkt alleen op basis van wederkerigheid

- Noaberschap gaat uit van wederkerigheid. Dit geldt ook voor participatie en communicatie van Vechtstromen met noabers. Een risico is dat er noabers kunnen zijn die niet willen bijdragen aan deze wederkerigheid. Dit kan effect hebben op de mate van samenwerking en communicatie van Vechtstromen met deze noabers.

VIII. Financiën

Als financieel kader gelden in de basis de exploitatiemiddelen zoals die voor 'Noaberschap verbindt' in de Programmabegroting 2024 en 2025 zijn begroot: € 20.000 per jaar. De route richting een uitgewerkte participatie- en communicatievisie is tot nu toe uit deze middelen bekostigd. Er zijn geen extra benodigde middelen voor 2024 en 2025 voorzien.

IX. Communicatie

Dit besluit zal, zoals gebruikelijk, volgens de formele kanalen worden gecommuniceerd. Na vaststelling van de visie door het AB, wordt de organisatie op gestructureerde wijze op de hoogte gesteld.

In aanloop naar de visie op noaberschap en de participatie- en communicatievisie sprak het AB met de omgeving: inwoners, studenten, ondernemers en werknemers van samenwerkingspartners. De opbrengst is verwerkt in beide visies. Deelnemers aan de gespreksavond, die dit aangegeven hebben, ontvangen de participatie- en communicatievisie na vaststelling door het AB. Deze, voor alle inwoners en stakeholders leesbare versie van de visie, zullen ook gebruikt worden in de externe communicatie.

X. Juridische zaken

Veranderde wet- en regelgeving leiden ertoe dat waterschap Vechtstromen meer wil én moet inzetten op samenwerking met onze omgeving. Denk aan de Omgevingswet (2024), De Wet open overheid (2022), het verplicht voeren van een participatiebeleid (2020, Eerste Kamer motie-Nooren c.s.) en de Wet Versterking participatie op decentraal niveau (1 januari 2025, met een overgangstermijn van twee jaar tot 1 januari 2027). En tot slot de Wet versterking waarborgfunctie Algemene wet bestuursrecht.

Voor de vaststelling van de participatie- en communicatievisie hoeft geen procedure gevolgd te worden. Vanuit de nieuwe wetgeving Versterking participatie op decentraal niveau dient op een later moment een participatieverordening te worden opgesteld. De verordening wordt in 2025 aan het AB ter besluitvorming voorgelegd.

XI. Uitvoering

Na vaststelling van de participatie- en communicatievisie wordt de visie doorvertaald in strategieën. De participatiestrategie wordt in Q1 2025 ter vaststelling aan het DB voorgelegd, de communicatiestrategieën worden in Q1 2025 ter vaststelling aan het DT aangeboden. De participatiestrategie en de communicatiestrategieën hebben gevolgen voor de interne organisatie (algemeen bestuur, dagelijks bestuur en ambtelijke organisatie) en raakt de manier van werken van alle collega's op alle niveaus.

De uitvoering van de strategieën ligt bij de organisatie. Indien er in de uitvoering inspanningen komen die politiek relevant zijn, dan wordt het AB hierin meegenomen in de P & C cyclus.

In Q2 2025 zal het algemeen bestuur ter vaststelling de participatieverordening voorgelegd krijgen. Hiermee legt het algemeen bestuur de kaders voor participatie binnen ons waterschap juridisch vast. Dit betekent niet dat we dan pas beginnen met noaberschap, participatie en communicatie. Waterschap Vechtstromen werkt al met haar omgeving in projecten samen.

XII. Bijlage(n)

1. Besluit.
2. Participatie- en communicatievisie.

Besluit

Het algemeen bestuur van het waterschap Vechtstromen;

gezien het advies d.d. 13 november 2024;

gelet op de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet;

BESLUIT

1. in te stemmen met de participatie- en communicatievisie, waarin de basis voor samenwerking en communicatie met de omgeving van Vechtstromen en voor het vergroten van de betrokkenheid en invloed van de omgeving wordt weergegeven.

Aldus vastgesteld in de vergadering d.d. 27 november 2024.

Het algemeen bestuur,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris